

המוסד לביטוח לאומי

מינהל המחקר והתכנון

גמלאות אמהות

1990/91

סקר מס' 98

**המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון**

גמלאות אמהות

1990/91

ירושלים, אייר התשנ"ב, מאי 1992

ה ק ד מ ה

מוגש בזאת פרסום נוסף, הרביעי במספר, על נשים שקיבלו זמי לידה מהמוסד לביטוח לאומי ב-1990/91. מהנתונים יוכל הקורא לקבל מידע על תכונות דימוגרפיות ותעסוקתיות של נשים עובדות שילדו בתקופה האמורה וכן על היקף הפעילות הכספית שמתבצעת בענף אימהות של המוסד.

פרק נוסף מתאר את התפתחות הגמלאות המשולמות במסגרת חוק ביטוח אמהות מאז נכנס החוק לתוקף ב-1954 ועד היום.

אלה הוכנו על ידי תמר אליאב מהמחלקה להערכת גמלאות מחליפות שכר שבהנהלתה של דליה גורדון.

חלקו השני של הפרסום מסכם נתונים על נשים שקבלו גמלה לשמירת הריון, שהיא גמלה חדשה הנתנת עפ"י חוק שנכנס לתוקפו במרס 1990.

הפרק הנ"ל הוכן ע"י לאה ענבר מאותה מחלקה.

תודתנו נתונה למשה אבן-זוהר מאגף ענ"א על הכנת העיבודים הממוכנים וכן לעובדי מינהל המחקר והתיכנון אשר תרמו להוצאת פרסום זה וכמיוחד למזל ג'אנו על הכנת הלוחות, לאני כהן אשר עמלה בהדפסה.

כן יבואו על התודה עובדי מחלקת אמהות באגף ילדים וגמלאות מחליפות שכר בראשותה של רינה ברקאי, על הערותיהם המועילות.

שלמה כהן

מ"מ סמנכ"ל מחקר ותכנון

תוכן עניינים

עמוד

1	חלק א': סקירת הגמלאות ומקבלות דמי לידה
3	מבוא
5	התפתחות הקצבאות בחוק ביטוח אמהות
5	סעיפי החוק הראשונים ומניעיהם
7	התפתחות החוק
10	מקבלות דמי לידה מהמוסד לביטוח לאומי
10	כללי
10	מאפיינים דמוגרפיים
12	מאפיינים תעסוקתיים וכלכליים
17	כיבלי וגרפיה
19	לוחות
43	חלק ב': גמלה לשמירת הריון
45	מבוא
46	תכונות דמוגרפיות של הנשים
46	תנאי הזכאות לקבלת הגמלה
47	עיסוקי הנשים ופרטים על המעסיקים
49	המצב הרפואי של הנשים
53	סיכום

חלק א'
סקירת הגמלאות
ומקבלות דמי לידה
1990/91

תמר אליאב

ענף ביטוח אמהות שמכותו משולמות גמלאות לנשים יולדות נכנס לתוקף ב-1 באפריל 1954 והיה אחד הענפים הראשונים שנוסדו במוסד לביטוח לאומי. עוד בראשית התחיקה הסוציאלית כמדינת ישראל הובן שהדאגה לאם וליילוד הינה בעלת חשיבות גדולה. ועדת קנב' שהניחה בראשית שנות ה-50 את היסודות למערכת הביטוח הסוציאלי בישראל, מצאה לנכון להמליץ שביטוח אמהות (שכלל דמי לידה, מענק אשפוז והבראה ליולדת וציוד לנולד) ימנה על אחד מחמשת תחומי הביטוח הראשונים במערכת הביטוח הסוציאלי. על החשיבות שחברי הוועדה ייחסו לנושא ניתן ללמוד מהכתוב בדין וחשבון חברי הוועדה: "הוועדה הבינמשרדית לתכנון הביטוח הסוציאלי, מצאה איפוא לנכון כאחד מתפקידיה הראשיים, להמליץ על הצעדים שיבטיחו את בריאות האם והתינוק ואשר ישחררו את המשפחה מחלק מן העול הכספי הכרוך בהריון ובלידה" (דו"ח הוועדה, 1950, עמ' 160).

נוסף על החשיבות שבעזרה ליולדת וליילוד הודרכה בחירת ענפי הביטוח הראשונים ע"י שני עקרונות: הסדרת זכויות שכבר היו קיימות בארץ והימנעות מהטלת עול כלכלי נוסף על המשק (לוטן, 1964). גם מבחינה זאת נמצא ענף אימהות מתאים להיכלל בין ענפי הביטוח הראשונים. הזכות לדמי לידה נקבעה עוד בתקופת המנדט, אך התחולה היתה מצומצמת.

בראשית הדרך שילם המוסד לביטוח לאומי במסגרת ביטוח אמהות שתי גמלאות:

1. מענק לידה שכלל דמי אשפוז וציוד לנולד, לכל היולדות.
2. דמי לידה, ליולדות עובדות.

(1) ועדת קנב מונחה ע"י הממשלה ב-1949 לשם עריכת חובנית הביטוח הסוציאלי במדינת ישראל. בראשה עמד יצחק קנב וחבריה היו המנהלים הכלליים במשרדי האוצר, הבריאות, הסעד והעבודה.

במהלך השנים הורחבו הגמלאות המשולמות ע"י ענף אמהות והן כוללות כיום
נוסף על מענק אשפוז, ציוד לנולד ודמי לידה גם:

1. גמלה בגין יולדת שנפטרה
2. קצבת לידה
3. גמלה לשמירת הריון.

בעבודה זו נסקור את התפתחות הגמלאות המשולמות במסגרת חוק ביטוח אמהות
מאז היכנס החוק לתוקף ב-1954 ועד היום. ננסה לעמוד על הרקע
התכרתי-סוציאלי העומד מאחורי תשלום גמלאות אלה.

פרק נוסף בעבודה מציג את התכונות הדימוגרפיות ומאפיינים תעסוקתיים של
הנשים שקיבלו דמי לידה ב-1990/91.

התפתחות הקצבאות בחוק ביטוח אמהות

סעיפי החוק הראשונים ומניעיהם

ב-1.4.54, עת נכנס חוק הביטוח הלאומי לתוקף, שולמו במסגרת ענף אמהות שתי גמלאות: מענק לידה ודמי לידה². דמי לידה בהיקף מצומצם שולמו עוד בתקופת המנדט לנשים שכירות על פי "פקודת העבדת נשים 1945". על פי פקודה זו אשה היתה חייבת לצאת לאתר הלידה לחופשה בת ארבעה שבועות. מותר היה להיעדר מהעבודה שישה שבועות לפני הלידה ושישה שבועות לאחריה, אבל התשלום ניתן כמשך שמונה שבועות לכל היותר. גובה התשלום היה שני שלישים משכרה השבועי הממוצע של האישה ועד לסכום מקסימלי. הזכות לקבל דמי לידה ניתנה רק לנשים שכירות שעבדו אצל מעביד אחד כמשך שישה חודשים רצופים (דו"ח קנב עמ' 167-168). חוק הביטוח הלאומי שיפר באופן משמעותי את מצבן של הנשים העובדות שילדו. לא נרחיב בסעיף זה שכן פרסום קודם דן בו בהרחבה.

זכות חשובה שלא היתה קיימת עד אז ונוספה עם הנהגת חוק ביטוח אימהות, היא הזכות למענק לידה. למענק זה היו מבוטחות למעשה כל תושבות ישראל מעל גיל 18³ שילדו אחרי המועד שבו נכנס החוק לתוקף. הזכות לקבלת המענק הותנתה בעצם הלידה ולא דווקא בלידת וולד חי. תנאי הכרחי למתן מענק הלידה היה לידה בבית חולים. המענק כלל תשלום עבור אשפוז ותשלום עבור ציוד ראשוני לנולד - בכסף או בעין.

מן הנתונים שפורסמו בדו"ח ועדת קנב (דו"ח הועדה עמ' 164-165) עולה שהרוב המכריע של הלידות בישוב היהודי לפני קום המדינה, היו בבתי החולים. כך, ב-1945 כ-90% מהלידות היו בבתי חולים. אולם ניכרו הנדלים גדולים בלידה בבית החולים לפי ארץ לידתה של האם. מבין האמהות שנולדו בישראל כ-88% ילדו בבתי חולים. מבין האמהות שנולדו באירופה ובאמריקה כ-97% ילדו בבתי חולים ומבין ילידות אסיה-אפריקה כ-73% בלבד ילדו בבתי חולים. העלייה ההמונית של שנות החמישים שחלקה הגדול היה מאסיה

(2) ר' "דמי לידה, סקירת המערכת ומקבלות הגמלה 1988/89", סקר מס. 66, המוסד לביטוח לאומי.

(3) החוק אז, כן היום, החיר לשלם מענק לידה אף לתושבת ישראל מתחת לגיל 18 עפ"י שיקול הדעת של גורמים במוסד לביטוח לאומי.

ואפריקה הגדילה מאוד. את תופעת הלידה כבית בתנאים לא נאותים של הגיינה וצפיפות. במקביל חלה עליה ניכרת בשיעור תמותת תינוקות מ-29.2 לכל 1,000 לידות חי ב-1947 ל-35.2 ב-1948 ו-51.9 ב-1949. נראה שהעליה בשיעור תמותת התינוקות היתה קשורה בקשר הדוק ללידה שלא כבית חולים ובתנאים הגיינים לא נאותים. כאמור תופעה זו התרחבה עקב העליה ההמונית. כדי להפחית את תמותת התינוקות היה צורך לעודד נשים ללדת בבתי החולים. לכן נקבע מענק הלידה שיתן מימון של ציוד ראשוני לילוד ומימון אשפוז היולדת, וקבלתו תותנה בלידה בבית חולים. יתרה מכך, כדי לאפשר לנשים מישובים מרוחקים להגיע לבית החולים כיסה הכיטוח הלאומי אף את הוצאות הסעתה של היולדת לבתי החולים.

מוכן אם כן, שהתניית מענק הלידה והאישפוז בלידה בבית חולים היתה בעלת משמעות סוציאלית רחבה ביותר וכאמצעותו הובטח למעשה אשפוז חינם לכל יולדת במדינת ישראל. יש לציין שעוד לפני הנהגת חוק הביטוח הלאומי, אשפוז בגין לידה כוסה ע"י קופ"ח אלא שהאשפוז היה יקר ולא כל היולדות היו מבוטחות בקופ"ח ולכן דווקא השכנות החלשות לא יכלו לממן לעצמן אשפוז בבית חולים בגין לידה.

גובה המענק נקבע בתקנות וננקב כלירות ולא נקבעו כללים לעדכונו, בניגוד לגמלאות אחרות שהוצמדו למדד.

55% ממענק הלידה שולם עבור אשפוז היולדת והילוד. שיעור זה נקבע שרירותית והוא ניתן במישרין לבית החולים או לקופת החולים בה היתה היולדת מבוטחת, או אף ליולדת במקרה שילדה בבית חולים אשר לא התקיים עימו הסדר התשלומים. יתרת מענק הלידה נועדה לתשלום עבור רכישת ציוד לנולד. ועדת קנב בהמלצותיה התלבטה בשאלה האם לתת מענק כספי או מענק בעין, כאשר נמנו היתרונות והחסרונות של כל שיטה. לבסוף הועדה לא נקטה בהמלצותיה עמדה מפורשת. היא צידדה בהענקה בעין במקרה של לידה ראשונה וכלידות נוספות תינתן בין מענק בעין לבין תשלום. המוסד אכן החליט להשאיר את הבחירה בידי היולדת ובמספר בתי חולים ניתן היה לקבל חבילת ציוד לתינוק בה היה ציוד בסיסי, במקום כסף (לוטן, 1964). חשוב לציין שגם סעיף חדש זה, המעניק ציוד או סכום כסף לרכישת ציוד לנולד היה בעל חשיבות סוציאלית רבה.

גובה המענק באותו זמן איפשר רכישת ציוד ראשוני מינימלי לנולד והיה חיוני בעיקר לשכבות החלשות שאמצעיהן הכספיים היו מצומצמים.

התפתחות החוק

מאז 1954 עבר פרק ביטוח אמהות שבחוק הביטוח הלאומי מספר שינויים. שנויים שחלו בסעיף דמי לידה פורטו בפרסום קודם (ר' הערה 2 לעיל). נפרט להלן שינויים עיקריים אחרים הקשורים בגמלאות אמהות:

1. 1955: הוגדל חלקו של מענק הלידה המיועד לציוד לנולד במקרה של לידה רב-עוברית.

2. 1971: נקבע כי גם המאמצת ילד עד גיל 10 תהיה זכאית לתשלום דמי לידה.

3. 1973: הונהג תשלום מיוחד בעד ילוד של יולדת שנפטרה, למשך שנה או שנתיים (תלוי באם משולמת גם קצבת שאירים או תלויים בעד היילוד).

4. 1986:

א. נעשתה הפרדה בין מענק הלידה המיועד לרכישת ציוד לבין מענק האשפוז המשולם ישירות לבית החולים, למעט במקרים שבהם היולדת ילדה בבית חולים שאין לו הסדר תשלומים עם המוסד (למשל בית חולים בחו"ל). במקרה כזה המענק ישולם ליולדת תמורת הצגת קבלות, עד סכום המענק הקבוע בחוק. מענק הציוד ניתן כמענק כספי ישירות ליולדת באמצעות בית החולים בו היא יולדת.

ב. נקבעה שיטת העדכון של מענק הלידה: 20% מהשכר הממוצע לתשלום גמלאות ב-1 בינואר בכל שנה ועדכונים נוספים במועדי תשלום תוספת יוקר, בשיעור תוספת היוקר.

ג. נוספה קצבת לידה המשולמת למשפחה שבה נולדו בלידה אחת שלושה ילדים או יותר שנשארו בחיים במשך פרק זמן הקבוע בחוק, כדי לסייע לה להתמודד עם הבעיות הכלכליות שנוספו לה בגין הלידה. היולדת זכאית לקצבת לידה חודשית במשך שישה חודשים. שיעורה 50% מהשכר הממוצע לתשלום גמלאות כשנולדים 3 ילדים, 75% כשנולדים 4 ילדים ו-100% - כשנולדים חמישה ילדים.

ד. הוארכה תקופת הזכאות לדמי לידה לאשה שילדה יותר מילד אחד.

5. 1990: נוספה האפשרות לפצל את תקופת תשלום דמי הלידה או להאריכה עקב אישפוז היולדת (בנוסף לאפשרות לפצל או להאריך את חופשת הלידה עקב אישפוז הילד).

6. 1991: נוספה גמלה לשמירת הריון. משולמת לאשה עובדת שצברה תקופת עבודה מזכה בדמי לידה אשר נעדרה מעבודתה בתקופת ההריון בשל מצב רפואי הנובע מההריון ואשר איננה מקבלת תשלום עבור תקופה זו מגורם אחר. גובה התשלום הוא סכום השווה ל-25% מהשכר הממוצע או סכום השווה לשכרה הממוצע של האשה בשלושת החודשים שקדמו להפסקת עבודתה - הנמוך מבין השניים.

ניכר כי רוב הסעיפים הנהוגים כיום בחוק אמהות היו תקפים עוד בעת חקיקת החוק. השינויים המרכזיים היו בטיפול בקבוצות מיוחדות של יולדות או נשים לפני לידה, והכנסתן למעגל הזכאיות לקצבאות: כך קצבת לידה שיפרה את מצבן הכלכלי של המשפחות שנולדו להן בלידה אחת שלושה ילדים או יותר והגמלה לשמירת הריון אמורה לשפר את מצבן של הנשים שהכנסתן נפגעה עקב מגבלה רפואית הקשורה בהריון.

תיקון משמעותי נוסף היה כאמור שמירת ערכו הריאלי של מענק הציוד לנולד ועיגון ערכו בחוק, כך שהעדכון הינו אוטומטי ולא נתון לשקול דעתו של שר העבודה והרווחה כמו שהיה בעבר.

לסיכום, במסגרת ענף אימהות של המוסד לביטוח לאומי משולמות היום תמשי קצבאות עיקריות:

מענק אשפוז: לכיסוי הוצאות הלידה והאשפוז של היולדת ושל הילוד והוא משולם ישירות לבית החולים בו נולד הילד, או ישירות ליולדת במקרה שהיא ילדה בבית חולים שאין עימו הסדר תשלומים.

מענק לידה: הנועד לרכישת ציוד ראשוני לילוד ומשולם ישירות ליולדת.

קצבת לידה: קצבה חודשית למשך שישה חודשים למשפחה שבה נולדו בלידה אחת שלושה ילדים או יותר שנשארו בחיים פרק זמן הקבוע בחוק.

דמי לידה: קצבה שנועדה לפצות יולדת עובדת על אובדן שכרה במשך חופשת הלידה שהיא חייבת לקחת לפי חוק עבודת נשים. הפיצוי איננו מלא, אלא נותן 75% משכרה הממוצע של היולדת בשלושת החודשים שקדמו להפסקת העבודה (עם הלידה או קודם).

גמלה לשמירת הריון: קצבה זו נועדה לתמוך נאשה עובדת אשר עקב סיבות הקשורות בהריון נאלצת להפסיק לעבוד לתקופה העולה על 30 יום ואינה מקבלת על כך תשלום ממעבידה או מכל גורם אחר.

בנוסף לכך המוסד לביטוח לאומי משתתף בהוצאות הסעתה של יולדת הגרה במרחק רב מבית החולים, אל בית החולים.

היקף התשלומים בענף אימהות היה ב-1990/91 394.3 מליוני ש"ח. מהם: מענק אשפוז - 205.7 מליון ש"ח, מענק ציוד - 54.4 מליון ש"ח ודמי לידה - 134.3 מליון ש"ח. הגמלה לשמירת הריון טרם שולמה בשנה זו וקצבת הלידה והסעת יולדות מהוות חלק קטן ביותר בכלל תשלומי הענף.

סך התשלומים בענף אימהות מהווה כ-5% מכלל תשלומי המוסד.

מקבלות דמי לידה מהמוסד לביטוח לאומי בשנת 1990/91

כללי

ב-1990/91 קיבלו דמי לידה, 43,230⁴ נשים שהיוו כ-42% מכלל הנשים שילדו בשנה זו. מאז 1955 גדל בהתמדה מספר הנשים שקיבלו דמי לידה, אך אחוז הגידול הלך וקטן (ר' לוח מס. 1 כנספה). השנה לא חל שינוי משמעותי במספר הנשים שקיבלו דמי לידה; זאת בהמשך למגמה הנצפית משנת 1984 - התייצבות מספרן ושיעורן בכלל היולדות.

בשנה זו, שיעור הנשים שקיבלו דמי לידה מכלל היולדות ירד במעט, מ-43% ב-1989/90 ל-42% השנה. מוקדם לקבוע אם זוהי מגמה.

מאפיינים דמוגרפיים

ב-1990/91 הגיל הממוצע של נשים שקיבלו דמי לידה היה קרוב ל-30. הגיל הממוצע של כל היולדות בישראל היה 28⁵. מ-1984 ועד 1990 הגיל הממוצע של הנשים שקיבלו דמי לידה עלה במעט. ב-1984 גילן הממוצע היה קרוב ל-29 וב-1990 קרוב ל-30. הגיל הממוצע של כלל היולדות נשאר קבוע בתקופה זו. התפלגות הגילים של היולדות העובדות השתנתה במעט במשך השנים. חלקן של היולדות בגילאי 25-29 ירד ובמקביל עלה חלקן של הנשים בגיל 35 ומעלה. חלקן של נשים עד גיל 24 ושל גילאי 30-34, נשאר יציב במשך השנים. משמעות הדבר שיותר נשים עובדות יולדות בגיל מבוגר. כך למשל ב-1986 כ-2% היו נשים בגיל +40 וב-1990 3.3% היו בגיל זה.

בשנה זו, כ-95% מהנשים שקיבלו דמי לידה היו יהודיות, וכ-5% לא-יהודיות. התפלגות זו שונה מאוד מהתפלגות כלל הנשים שילדו ב-1990: כ-72% מהן היו יהודיות וכ-28% לא-יהודיות. הפער הגדול בין שיעור הנשים הלא-יהודיות שילדו לבין אלה שקיבלו דמי לידה מעיד, שבמגזר הלא-יהודי יציאת נשים לעבודה מחוץ לביתן עדיין בלתי מקובלת או שנשים

(4) מקור: עיבוד שנתי של מינהל המחקר והתכנון.

(5) מקור: הנתונים שלהלן על כלל היולדות: שנחון סטטיסטי לישראל, 1990.

אלה עובדות בצורה בלתי סדירה ובלתי רצופה ועל כן אינן זכאיות לדמי לידה.

מהנשים היהודיות שקיבלו דמי לידה, 10.9% נולדו באסיה-אפריקה, 11.1% נולדו באירופה-אמריקה ו-78.0% נולדו בישראל. כהשוואה להתפלגות ארץ המוצא בכלל אוכלוסיית היולדות - לילידות ישראל ייצוג יתר בקבוצת היולדות שעבדו (הן היו כ-74% מכלל היולדות) ולילידות אסיה אפריקה ולילידות אירופה ייצוג חסר (הן היו כ-12.5% ו-13.4% בהתאמה מכלל היולדות). נציין, כי במרוצת השנים שיעור ילידות הארץ בקרב הנשים שקיבלו דמי לידה גדל, ושיעורן של ילידות חו"ל קטן במקביל. תופעה זו מאפיינת את כלל האוכלוסייה בישראל, ומתבטאת גם במוצאן של כלל היולדות. הדבר ניכר בכך שההנדלים בארץ המוצא של היולדות העובדות לעומת כלל היולדות הולכים וקטנים.

מעמדן בעבודה של הנשים שקיבלו דמי לידה לא השתנה במשך השנים. ב-1990 כ-93% מהן היו שכירות, כ-2% עצמאיות והיתר חברות קיבוץ או חברות מושב שיתופי. התפלגות זו כמעט לא השתנתה מאז 1978. שיעור העצמאיות נשאר, פחות או יותר, קבוע. שיעור השכירות גדל במעט, ושיעור חברות קיבוץ/מושב שיתופי קטן במקביל. זאת לעומת התפלגות כלל הנשים המועסקות - 86% מהן היו שכירות כ-4% עצמאיות, והיתר חברות קיבוץ או חברות מושב שיתופי. תחומי המקצועות שנשים עסקו בהם (ר' לוח מס. 7) לא השתנו כשנים האחרונות. ב-1990 כ-45% מהנשים שקיבלו דמי לידה היו פקידות, 25% אקדמאיות או מורות, כ-18% עבדו בשירותים, כ-5% עבדו בתעשייה והיתר עבדו כזבניות, עובדות נחקלאות, בבניה וכד'. פירוש הדבר, שתחומי העיסוק "המסורתיים" של נשים לא השתנו: כ-88% מהנשים עסקו בתפקידי הוראה, נפקידות ובשירותים. יתרה מזאת, שיעור הפקידות גדל בהתמדה, מ-38.5% ב-1978 ל-45.1% ב-1990. גם שיעור הזבניות והמוכרות עלה, מ-1.1% ב-1978 ל-2.5% ב-1990. שיעור העובדות נחקלאות קטן מאוד - כ-36% מאז 1978 עד 1989. שיעור העובדות בשירותים, האקדמאיות והמורות קטן באותן שנים יחסית פחות - בשיעור כן 16% ו-10%, בהתאמה. שיעורן של העובדות בתעשייה נשאר יציב. מכאן עולה, שאימהות עובדות בגיל הפריורן פונות יותר לעבודות פקידות, שירותים, מכירות והוראה ומעטות פונות לתעשייה.

מאפיינים תעסוקתיים וכלכליים

דמי הלידה המשולמים ליולדת הם כאמור 75% מהכנסתה החייבת בדמי ביטוח בשלושת החודשים שקדמו ליום הקובע. מלוח מס. 12 עולה, שדמי הלידה במוצע ליום היו ב-1987 42.8% מהשכר היומי הממוצע⁶. ב-1990 דמי הלידה במוצע ליום היו כ-44% מהשכר היומי הממוצע. זו עלייה בת 3.3% מאז השנה הקודמת. שיעור דמי הלידה הממוצע ליום מהשכר היומי הממוצע גדלו בשנים 1985-1990 בשיעורים בני 2%-3% לשנה.

רמתם הריאלית של דמי הלידה הממוצעים ליום (ר' לוח מס. 12) בשנת 1990 היתה דומה לזו שב-1989 (ירידה בת כ-1.5%). זאת לאחר עלייה בת כ-9% ב-1988 ובת כ-10% ב-1987.

בשנת 1990 היתה ירידה ריאלית בת כ-3.5% בשכר הממוצע במשק ואילו שיעור דמי הלידה ביחס לשכר הממוצע במשק גדל במעט. משמעות הדבר היא, שדמי הלידה ששולמו ב-1990 היו גבוהים יותר מאשר ב-1989, כלומר, נשים רבות יותר עם שכר גבוה, יחסית, קיבלו דמי לידה.

הדבר עולה אף מלוח מס. 11. חלקן של הנשים שקיבלו דמי לידה בסכום שלא היה גבוה מרבע השכר הממוצע במשק ירד מ-19.2% ב-1989 ל-17.1% ב-1990; חלקן של הנשים שסכום דמי הלידה שקיבלו היה שווה לרבע מהשכר הממוצע עד מחציתו גדל במעט: מ-51.3% ב-1989 ל-52.3% ב-1990. גם ברמות השכר האחרות נרשם שינוי לטובה ביחס לשנה הקודמת: חלקן של הנשים, שסכום דמי הלידה שקיבלו היה גבוה משלושה רבעים מהשכר הממוצע כמשק, גדל מ-7.6% ב-1989 ל-9% ב-1990.

מהלוח עולה עוד, כי המגמה הכללית המסתמנת בשנים האחרונות היא ירידת חלקן של הנשים שקיבלו דמי לידה בשווי עד רבע השכר הממוצע ועלייה מקבילה בחלקן של הנשים שקיבלו דמי לידה השווים לרבע עד חצי מהשכר הממוצע ועד שלושה רבעים ממנו. השנה חל, כאמור, שינוי נוסף: חלקן של

(6) השכר היומי הממוצע הוא השכר החודשי הממוצע מחולק ב-30.

הנשים שקיבלו דמי לידה בשיעורים העולים על שלושה רבעים מהשכר הממוצע במשק גדל, ואילו חלקן של אלה שקיבלו דמי לידה בשיעור שבין מתצית השכר הממוצע לשלושה רבעים ממנו נשאר ללא שינוי.

עם זאת, גם השנה כ-69% עדיין קיבלו דמי לידה בשיעור שלא עלה על מחצית השכר הממוצע במשק. כלומר, השכר שלפיו חושבו דמי הלידה לא עלה על 67% מהשכר הממוצע במשק. הרמה הנמוכה, יחסית, של דמי הלידה בהשוואה לשכר הממוצע מעידה, כי שכר היולדות העובדות נמוך. לתופעה זו מספר סיבות אפשריות:

1. גיל היולדת. כמחצית היולדות צעירות מתחת לגיל 29 והן בתחילת דרכן המקצועית ולכן שכרן נמוך יחסית. הדבר משתקף בלוח מס' 14: ככל שהגיל עולה דמי הלידה גבוהים יותר.

2. חלקיות המשרה. 29% מכלל הנשים שקיבלו דמי לידה עבדו במשרה חלקית. נוסף על כך, כ-13% מהנשים קיבלו שכר יומי או עבדו לפי שעות, ושכרן של עובדות אלה נמוך.

3. שכר הנשים נמוך יחסית. דמי הלידה היומיים של נשים שעבדו במשרה מלאה ובשכר חודשי עמדו על כ-42 ש"ח, בממוצע, היינו כ-53% מהשכר היומי הממוצע במשק. קבוצת הנשים השכירות שעבדו במשרה מלאה מנתה כ-60% מכלל הנשים שקיבלו דמי לידה, ויש להניח שרמת דמי הלידה שהן קיבלו תהיה הגבוהה ביותר. חישוב שכרן של הנשים הללו ערב לידתן עפ"י גובה דמי הלידה שהן קבלו מראה כי כ-60% מהנשים השתכרו כערב לידתן בממוצע כ-70% מהשכר הממוצע במשק, כאשר היתר, שעבדו במשרה חלקית או בשכר יומי, או לפי שעות, השתכרו עוד פחות.

נדגיש, שקבוצת העובדות השכירות במשרה מלאה איננה הומוגנית. קבוצה זו מנתה נשים מכוורות יותר העובדות כמקצועות מסוימים, במרכז הארץ, אשר השתכרו ערב לידתן יותר מהממוצע.

ייתכן כמובן ששכרן של נשים עובדות שילדו גבוה יותר, אך יש בו רכיבים שאינם כלולים בחישוב דמי הלידה, ולכן שכרן של נשים אלה במשך חופשת הלידה נמוך למדי ביחס לשכרן ערב הלידה. נדגיש עוד, כי מדמי הלידה לא

מנוכה מס במקור; לכן יחסית לשכר הנטו בערב הלידה, בעלות הכנסה גבוהה מפסידות פחות מבעלות הכנסה נמוכה אשר לא שילמו כל מס או ששילמו עד 20%.

כנוסף, בדומה לשכר, גובה דמי הלידה מושפע ממאפיינים דימוגרפיים ותעסוקתיים. כפי שנאמר, ככל שהגיל עולה, גבוהים יותר דמי הלידה. בעוד שדמי הלידה ששולמו לנשים עד גיל 24 היוו כ-32% מהשכר הממוצע במשק, דמי הלידה ששולמו לנשים בגיל 35 ויותר היו כ-53% משכר זה.

נמצאו הבדלים בגובה דמי הלידה בין נשים יהודיות ללא-יהודיות. נשים יהודיות קיבלו בממוצע 36.5 ש"ח ביום (שהיו כ-46% מהשכר היומי הממוצע), ואילו נשים לא-יהודיות קיבלו 28.7 ש"ח ליום (36% מהשכר היומי הממוצע). הבדלים אלה משקפים הבדלים בשכר העובדות היהודיות והלא-יהודיות בערב הלידה. מותר לשער, שהבדלים אלה נובעים ממאפיינים דימוגרפיים שונים של הנשים הנמנות על כל אחת משתי קבוצות אוכלוסייה. הנשים הלא-יהודיות שקיבלו דמי לידה היו צעירות יותר (גילן הממוצע היה 28 שנה, והגיל החציוני - 26) ועסקו במקצועות שונים: פחות בפקידות (27% לעומת 48% מהיהודיות) ויותר בהוראה (35% לעומת 24%, בהתאמה) ובתעשייה (14% לעומת כ-4%, בהתאמה).

השכר, ודמי הלידה הנגזרים ממנו, שונים במקצועות שונים. דמי הלידה ליום היו גבוהים, יחסית, אצל נשים שעבדו במקצועות אקדמיים או בהוראה (כ-49% מהשכר הממוצע במשק) ונמוכים, יחסית, אצל נשים שעבדו בתעשייה, בחקלאות או שהיו חסרות מקצוע.

מאפיין נוסף של גובה דמי הלידה הוא איזור המגורים של היולדת. דמי הלידה היו גבוהים יותר ביישובי מרכז הארץ מאשר כפרברים. כסניף תל אביב, לדוגמה, דמי הלידה בממוצע ליום היו 46 ש"ח (כ-58% מהשכר הממוצע), ובסניף טכריה 32 ש"ח (40% מהשכר הממוצע).

בדיקת מצבן המשפחתי של נשים שקיבלו דמי לידה, מראה כי ב-1990 רובן המוחלט (98.9%) של הנשים שקיבלו דמי לידה היו נשואות, 0.7% רווקות, והיתר גרושות או אלמנות. ב-5 השנים האחרונות⁷, גדל שיעור הרווקות

(7) 1986 היא השנה הראשונה, שלגביה יש נתונים.

שקיבלו דמי לידה ככלל המקבלות, אם כי שיעורן מכלל היולדות הוא עדיין קטן מאוד כאמור.

הגיל הממוצע של נשים רווקות שקיבלו דמי לידה היה 34, ואילו הגיל הממוצע של כל הנשים שקיבלו דמי לידה היה 30.

דמי הלידה ששולמו לנשים הרווקות שילדו, (כ-50 ש"ח ליום, 63% מהשכר היומי הממוצע במשק), היו גבוהים יחסית מאלה ששולמו לכלל הנשים שילדו - 36 ש"ח (כ-46% מהשכר היומי הממוצע). התופעה מופיעה בכל קבוצות הגיל, אבל היא כולטת במיוחד בקבוצות שמעל גיל 30. דמי הלידה ששולמו לרווקות בגיל 30-34 היו גבוהים ב-4% מדמי הלידה ששולמו לכלל הנשים בקבוצת גיל זו; בגיל 35-40 הם היו גבוהים ב-34%, ובגיל 40+ ב-41%.

ביכלי וגרפיה

1. "תכנית לביטוח סוציאלי בישראל", דו"ח הועדה הבינמשרדית לתכנון הביטוח הסוציאלי, 1950.
2. כר-ניב צ., חוק הביטוח הלאומי, תל-אביב, 1958.
3. דורון א., "המאבק על הביטוח הלאומי בישראל 1948-1953", סדרת פרסומים בנושאי רווחה ועבודה סוציאלית, יולי 1975.
4. לוטן ג., עשר שנות ביטוח לאומי רעיון והגשמתו, ירושלים, 1964.

לוחות

לוח מס. 1: קבלת דמי לידה והשתייכות נשים בכוח העבודה האזרחי

1990 - 1955

שנה	נשים שקיבלו דמי לידה		נשים בכוח העבודה האזרחי		
	סך הכל	אחוז גידול שנתי	אחוז מכל היולדות	אחוז גידול שנתי	סך הכל (אלפים)
1955	8,735	-	19.6	-	154.9
1960	13,118	-	25.5	-	189.1
1965	17,225	-	28.4	-	253.0
1970	24,843	11.6	31.3	1.5	297.9
1975	34,918	7.8	36.0	3.3	380.8
1978	36,114	4.2	38.3	8.1	444.4
1979	38,311	6.1	40.4	3.2	458.6
1980	39,785	3.8	40.9	4.9	481.2
1981	38,602	-3.0	39.9	3.0	495.6
1982	39,648	2.7	40.0	1.9	504.9
1983	42,385	6.9	41.3	3.4	522.3
1984	42,690	0.7	42.6	4.9	547.7
1985	42,755	0.2	42.0	2.0	558.8
1986	42,742	-	42.7	1.8	569.0
1987	42,420	-0.8	41.7	2.8	585.2
1988	43,170	1.8	43.0	5.0	614.7
1989	43,101	-0.2	42.8	5.4	647.7
1990	43,230	0.4	41.8	3.4	669.5

לוח מס. 2: מקבלות דמי לידה, לפי סניף

1990 - 1988

1 9 9 0			1 9 8 9			סניף
אחוזי מכל היולדות	קיבלו סך הכל		אחוזי מכל היולדות	סך הכל		
	אחוזים	מספרים		אחוזים	מספרים	
40.2	100.0	43,230	41.6	100.0	43,101	סך הכל ²
31.9	14.9	6,423	32.5	14.3	6,179	ירושלים
³ 54.1	5.1	2,185	³ 53.0	4.9	2,104	תל אביב
³ 34.1	4.9	2,103	³ 56.5	5.1	2,192	חיפה
³ ..	3.1	1,359	³ ..	3.2	1,374	קריות
32.0	7.2	3,114	35.1	7.5	3,234	באר שבע
³ 51.0	3.0	1,277	50.5	2.9	1,156	חדרה
39.7	4.3	1,844	41.5	4.3	1,858	טבריה-צפת
³ ..	6.8	2,941	³ ..	7.1	3,081	יפו
46.2	6.2	2,667	46.0	5.8	2,518	כפר סבא
39.2	4.0	1,758	41.4	4.2	1,821	נהריה-עכו
13.1	2.1	925	12.8	2.0	850	נצרת
³ ..	4.4	1,922	³ ..	4.3	1,862	נתניה
37.3	3.2	1,391	36.0	3.2	1,370	עפולה
39.4	5.7	2,471	38.1	5.8	2,519	פתח תקוה
75.1	12.8	5,525	76.8	13.3	5,730	רחובות
26.7	3.3	1,434	29.7	6.5	1,524	רמלה
54.8	9.0	3,888	63.3	8.6	3,725	רמת גן

- (1) התפלגות הנשים שקיבלו דמי לידה לפי סניף מחייחסת לסניף השייך למקום מגוריהן, ואילו התפלגות הנשים היולדות מחייחסת לסניף השייך לאיזור בית החולים שבו אושפזו לצורך הלידה.
- (2) כולל לא ידוע ואחר.
- (3) נשים השייכות לסניפים אלה בדרך כלל פונות לבית חולים השייך לסניף אחר מכיוון שבאיזור מגוריהן אין בית חולים ליולדות. לכן צורפו לאחד זוגות הסניפים הבאים: תל-אביב ויפו, חיפה והקריות, נתניה וחדרה.

לוח מס. 3: מקבלות זמי לידה, לפי גיל

1990 - 1984

גיל ממוצע של כלל היולדות	גיל ממוצע	ג י ל (אחוזים)					סך הכל (מספרים)	שנה
		40+	39-35	34-30	29-25	עד 24		
28.0	28.8		13.4	28.2	36.9	21.5	42,690	1984
28.2	29.2		15.3	28.4	37.8	18.5	42,755	1985
28.4	29.2	2.1	14.1	28.5	36.7	18.6	42,742	1986
28.5	29.3	2.6	14.4	28.4	35.9	18.7	42,420	1987
27.9	29.4	2.8	14.8	27.8	35.7	18.9	43,170	1988
28.0	29.4	2.9	15.1	27.9	35.6	18.5	43,101	1989
28.2	29.6	3.3	15.3	29.0	34.4	18.0	43,230	1990

(1) בשנת 1984 ו-1985 הנתונים מחייחים לגיל +35.

לוח מס. 4: מקבלות דמי לידה, לפי גיל ומצב משפחתי

1990 - 1987

מצב משפחתי (אחוזים)				סך הכל (מספרים)	ג י ל
רווקה	גרושה	אלמנה	נשואה		
1 9 8 8					
361	116	34	42,658	43,170	סך הכל (מספרים)
6.1	6.0	8.8	19.1	8,140	עד 24
17.4	14.7	29.4	35.9	15,330	29-25
27.7	24.1	23.5	27.8	11,867	34-30
34.1	41.4	20.6	14.5	6,190	40-35
14.7	13.8	17.7	2.7	1,189	40+
1 9 8 9					
359	131	24	42,584	43,101	סך הכל (מספרים)
4.2	3.1	8.3	18.7	7,981	עד 24
13.6	14.5	25.0	35.9	15,355	29-25
30.9	28.2	25.0	27.9	12,026	34-30
36.2	43.5	37.5	14.8	6,508	40-35
15.1	10.7	4.2	2.7	1,221	40+
1 9 9 0					
316	139	43	42,788	43,230	סך הכל (מספרים)
7.3	1.4	9.3	18.1	7,760	עד 24
15.5	12.9	18.6	34.6	14,874	29-25
24.4	34.5	32.6	29.0	12,537	34-30
32.0	32.4	23.3	15.2	6,617	40-35
20.8	18.8	16.2	3.1	1,434	40+

(1) כולל גיל ומצב משפחתי בלתי ידועים.

לוח מס. 5: מקבלות זמי לידה, לפי קבוצת אוכלוסייה וינשת לידה

1990 - 1978

לא - יהודיות (אחוזים)	י ה ו ד י ו ת (אחוזים)				סך הכל (מספרים)	שנה
	ינשת לידה					
	ישראל	אירופה - אמריקה	אסיה - אפריקה	סך הכל		
2.5	62.0	17.3	20.7	97.5	36,114	1978
2.7	63.7	16.7	19.6	97.3	38,311	1979
2.8	63.9	16.7	19.4	97.2	39,785	1980
2.9	65.5	15.8	18.7	97.1	38,602	1981
3.5	65.9	15.6	18.5	96.5	36,101	1982
3.3	67.2	15.3	17.5	96.7	42,385	1983
3.2	68.5	14.6	16.9	96.8	42,690	1984
3.3	70.3	13.9	15.8	96.7	42,755	1985
3.6	72.6	12.6	14.8	96.4	42,742	1986
3.7	74.0	12.2	13.8	96.3	42,420	1987
4.1	73.7	13.7	12.6	95.9	43,170	1988
4.6	76.5	11.2	12.3	95.4	43,101	1989
5.0	78.0	11.1	10.9	95.0	43,230	1990

לוח מס. 6: מקבלות דמי לידה, לפי מעמד בעבודה
1990 - 1978

שנה	סך הכלי (מספרים)	מעמד בעבודה (אחוזים)		
		שכירה	עצמאית	חברת קיבוץ או מושב שיתופי
1978	36,114	89.8	3.5	6.3
1979	38,311	90.0	3.3	6.4
1980	39,785	90.3	3.1	6.2
1981	38,602	90.4	2.9	6.2
1982	39,648	91.1	2.7	5.9
1983	42,385	91.1	2.5	5.8
1984	42,690	91.4	2.3	5.8
1985	42,755	91.1	2.1	6.2
1986	42,742	92.0	2.2	5.8
1987	42,420	92.5	2.3	5.2
1988	43,170	93.3	2.3	4.4
1989	43,101	93.6	2.3	4.1
1990	43,230	93.2	2.2	4.1

(1) כולל לא ידוע ואחר.

לוח מס. 7: מקבלות זמי לידה, לפי משלח יד

1990 - 1978

שנה	סך הכלי (מספרים)	משלח יד (אחוזים)					
		אקדמאיות ומורות	פקידות ומנהלות	זבניות וסוכנות למכירות	עובדות בשרותים	עובדות בחקלאות	עובדות בתעשייה
1978	36,114	26.5	38.5	1.1	20.8	6.1	4.0
1979	38,311	27.0	38.8	1.2	19.7	6.0	4.8
1980	39,785	28.0	40.3	0.9	19.0	5.7	4.3
1981	38,602	27.2	41.0	1.1	19.0	5.5	4.2
1982	39,648	27.1	42.0	1.1	18.1	5.2	4.5
1983	42,385	26.4	43.1	1.2	17.9	5.2	4.4
1984	42,690	25.9	44.6	1.4	16.8	4.8	4.7
1985	42,755	25.3	44.9	1.4	16.9	4.9	4.7
1986	42,742	25.2	44.5	1.7	16.8	4.8	5.0
1987	42,420	24.4	46.5	2.3	17.5	4.4	4.9
1988	43,170	23.9	47.8	2.1	17.5	3.9	4.8
1989	43,101	24.8	46.2	2.3	18.1	3.5	5.1
1990	43,230	25.0	45.1	2.5	18.0	3.3	4.8

(1) כולל לא ידוע ואחר.

לוח מס. 8: מקבלות דמי לידה, לפי משך תקופת האכשרה
1990 - 1978

משך תקופת האכשרה (אחוזים)				סך הכל (מספרים)	שנה
6 מ-14 ^א	15 מ-22	10 מ-18 ^א	10 מ-14		
0.1	1.7	0.5	97.6	36,114	1978
0.2	1.4	0.5	97.8	38,311	1979
0.2	1.6	0.5	97.6	39,785	1980
0.2	1.5	0.6	97.6	38,602	1981
0.1	1.9	0.6	97.2	39,648	1982
0.1	1.6	0.6	97.6	42,385	1983
0.1	1.9	0.7	97.2	42,690	1984
0.1	1.9	0.8	97.2	42,755	1985
0.1	1.0	0.2	96.4	42,742	1986
-	0.6	..	94.4	42,420	1987
3.7	0.7	..	94.4	43,170	1988
4.3	0.7	..	95.0	43,101	1989
4.8	0.6	..	94.6	43,230	1990

(1) כולל לא ידוע ואחר.

(2) החל מ-1.4.86 בוטלה תקופה זו.

(3) עד 1.4.86 תקופת אנשרה זו הוקצבה לעולות חדשות ולישראליות שחזרו משהייה בחו"ל.

לוח מס. 9: מקבלות דמי לידה, לפי חלק משרה ובסיס שכר
1989 - 1990

בסיס שכר (אחוזים)				סך הכל ¹ (מספרים)	חלק משרה
שכר חודשי	שכר יומי	שכר לשעה	עצמאית		
1 9 8 9					
84.5	6.4	6.3	2.8	43,101	סך הכל ²
89.4	6.0	4.3	0.3	31,748	משרה מלאה
78.2	8.5	13.3	--	9,832	משרה חלקית
0.8	..	0.3	98.4	1,147	עצמאית
1 9 9 0					
81.6	7.1	8.4	2.9	43,230	סך הכל ²
89.0	6.4	4.6	--	28,660	משרה מלאה
72.8	9.5	17.7	--	12,648	משרה חלקית
1.0	0.2	0.2	98.6	1,255	עצמאית

(1) כולל בסיס שכר בלתי ידוע ואחר.

(2) כולל חלק משרה בלתי ידוע.

לוח מס. 10: מקבלות דמי לידה, לפי מועד הפסקת עבודה
1990 - 1986

מועד הפסקת העבודה (אחוזים)				סך הכל (מספרים)	שנה
מאמצת	עד 42 יום לפני הלידה	יותר מ-42 יום לפני הלידה	יום הלידה		
0.5	8.5	30.8	60.2	42,742	1986
0.5	9.9	33.1	56.5	42,420	1987
0.5	10.8	32.5	56.2	43,170	1988
0.4	9.3	33.1	57.2	43,101	1989
0.5	7.9	32.9	58.7	43,230	1990

לוח מס. 11: מקבלות דמי לידה, לפי גובה דמי הלידה

1990 - 1978

גובה דמי הלידה (אחוזים)						שנה
יותר	עד 3/4	עד 1/2	עד 1/4	עד 1/4	סך הכל (מספרים)	
מהשכר	מלוא השכר	3/4 השכר	1/2 השכר	השכר		
הממוצע	הממוצע	הממוצע	הממוצע	הממוצע		
2.3	8.2	26.0	45.4	18.1	36,114	1978
3.0	9.6	23.3	42.8	21.3	38,311	1979
3.4	8.1	22.1	44.4	22.0	39,785	1980
4.1	9.5	20.6	43.6	24.2	38,602	1981
3.0	7.3	22.3	43.3	42.1	39,648	1982
3.1	7.1	17.9	41.9	30.0	42,385	1983
3.0	6.8	16.5	33.5	40.2	42,690	1984
2.2	4.0	16.8	42.8	34.2	42,755	1985
2.5	4.0	14.0	52.3	27.2	42,742	1986
2.6	4.5	18.9	50.5	23.5	42,420	1987
2.7	4.8	21.7	53.0	17.8	43,170	1988
2.8	4.8	21.9	51.3	19.2	43,101	1989
3.3	5.7	21.6	52.3	17.1	43,230	1990

לוח מס. 12: גובה דמי הלידה ליום
 מחירי 1985 (ש"ח)
 1990 - 1980

שנה	דמי לידה ליום כממוצע	דמי לידה בממוצע ליום כאחוז מהשכר החודשי הממוצע
1980	11.7	45.5
1981	13.0	46.2
1982	12.5	43.2
1983	11.3	40.5
1984	11.2	37.8
1985	10.3	40.4
1986	12.2	42.0
1987	13.4	42.1
1988	14.6	44.2
1989	14.2	43.8
1990	14.0	45.7

לוח מס. 13: דמי לידה בממוצע ליום וכאחוז מהשכר היומי הממוצע

במשק, לפי סניף

1990 - 1989

דמי לידה בממוצע ליום 1990		דמי לידה בממוצע ליום 1989		סניף
אחוז מהשכר היומי הממוצע במשק	מחירים שוטפים (ש"ח)	אחוז מהשכר היומי הממוצע במשק	מחירים שוטפים (ש"ח)	
45.7	36.1	43.8	30.5	סך הכל
43.4	34.3	41.5	28.9	ירושלים
58.1	45.9	55.4	38.6	תל אביב
46.8	37.0	45.4	31.6	חיפה
45.8	36.2	45.4	31.6	קריות
43.4	34.3	42.5	29.6	באר שבע
41.8	33.0	40.8	28.4	חדרה
39.9	31.6	37.6	26.2	טבריה-צפת
49.6	39.2	46.9	32.7	יפו
51.3	40.5	49.1	34.2	כפר סבא
41.1	32.5	39.9	27.8	נהריה-עכו
38.8	30.7	38.0	26.5	נצרת
44.4	35.1	43.8	30.5	נתניה
42.3	33.4	40.9	28.5	עפולה
47.8	37.8	46.5	32.4	פתח תקוה
43.6	34.4	43.2	30.1	רחובות
41.7	33.0	41.9	29.2	רמלה
48.2	38.1	46.8	32.6	רמת גן

לוח מס. 14: דמי ליזה בממוצע ליום וכאחוז מהשכר היומי

הממוצע במשק, לפי גיל

1990 - 1984

אחוז מהשכר היומי הממוצע במשק						מחירים שוטפים ¹	שנה
40 +	35-39	34-30	29-25	עד 24	סך הכל		
	^a 39.6	43.6	41.4	39.5	38.0	3,415	1984
	46.6	44.7	41.0	32.0	41.2	10,640	1985
47.7	48.2	45.8	41.5	32.8	42.3	16.0	1986
50.5	49.1	47.1	40.9	30.7	42.8	20.9	1987
54.0	50.8	47.8	42.9	34.5	44.2	26.3	1988
53.8	51.4	47.7	42.7	34.7	43.8	30.5	1989
55.7	53.4	49.5	43.6	35.1	45.7	36.1	1990

(1) הסכומים הם בשקלים, ומ-1986 בשקלים חדשים.

(2) בשנים 1984 ו-1985 הנחונים מתייחסים לגיל +35.

לוח מס. 15: דמי לידה בממוצע ליום וכאחוז מהשכר היומי
הממוצע במשק, לפי גיל ומצב משפחתי
1990 - 1989

אחוז מהשכר היומי הממוצע במשק					סך הכל (מחירים שוטפים ש"ח)	ג י ל
רווקה	גרושה	אלמנה	נשואה	סך הכל		
1 9 8 9						
60.4	53.7	37.0	44.1	43.8	30.5	סך הכל
29.4	37.9	30.9	34.9	34.7	24.2	עד 24
50.2	39.8	31.9	42.6	42.6	29.7	29-25
56.1	43.1	44.6	47.7	47.8	33.3	34-30
66.0	61.9	36.5	51.0	51.4	35.8	40-35
72.1	69.8	40.2	52.5	53.8	37.5	40+
1 9 9 0						
63.3	51.9	45.5	45.5	45.7	36.1	סך הכל
39.7	38.1	36.8	35.0	32.3	25.5	עד 24
51.9	36.0	31.9	43.5	44.0	34.0	29-25
51.5	53.1	41.1	49.2	49.3	39.0	34-30
71.6	53.1	49.5	53.3	53.1	42.0	40-35
79.4	61.2	52.9	54.3	56.3	44.5	40+

לוח מס. 16: דמי לידה בממוצע ליום וכאחוז מהשכר היומי

הממוצע במשק, לפי יבשת לידה

1990 - 1978

כאחוז מהשכר היומי הממוצע במשק					סך הכל	מחירים שוטפים ¹	שנה
לא - יהודיות	יהודיות			סך הכל			
	יבשת לידה						
	ישראל	אירופה-אפריקה	אסיה-אפריקה				
41.8	46.1	49.7	43.3	46.1	46.1	11	1978
40.7	45.2	50.0	43.1	45.6	45.4	22	1979
38.7	45.5	49.1	42.9	45.7	45.7	54	1980
39.6	46.1	50.7	43.6	46.4	46.1	125	1981
36.9	43.1	46.1	42.1	43.4	43.2	273	1982
33.7	40.9	42.9	39.9	41.0	40.8	676	1983
32.0	37.6	40.1	37.8	38.0	37.8	3,396	1984
34.5	41.2	43.8	40.6	41.5	41.2	10,640	1985
34.9	42.1	45.5	41.5	42.6	42.3	16,0	1986
34.8	42.7	45.3	42.6	43.2	42.8	20.9	1987
36.1	44.1	47.8	44.0	44.5	44.2	26.3	1988
35.4	44.4	47.3	44.4	44.7	43.8	30.5	1989
36.3	45.8	49.0	46.0	46.2	45.7	36.1	1990

(1) ר' הערה 1 בלוח מס. 14.

לוח מס. 17: דמי ליזה במוצע ליום וכאחוז מהשכר היומי

הממוצע במשק, לפי מעמד בעבודה

1990 - 1978

אחוז מהשכר היומי הממוצע במשק				מחירים שוטפים ¹	שנה
חברת קיבוץ או מושב שיתופי	עצמאית	שכירה	סך הכל		
30.6	26.9	47.8	46.1	11	1978
38.7	24.0	46.6	45.4	22	1979
43.4	25.8	46.2	45.7	54	1980
40.9	25.4	47.2	46.1	125	1981
35.9	26.1	44.2	43.2	273	1982
29.8	25.1	41.9	40.8	676	1983
23.6	24.3	39.0	37.8	3,396	1984
32.3	27.9	42.2	41.2	10,640	1985
36.0	36.0	42.8	42.3	16.0	1986
41.4	40.7	42.8	42.8	20.9	1987
42.4	44.4	44.0	44.2	26.3	1988
39.2	44.4	44.4	43.8	30.5	1989
39.7	47.7	45.8	45.7	36.1	1990

(1) ר' הערה 1 בלוח מס. 14.

לוח מס. 18: דמי לידה בממוצע ליום וכאחוז מהשכר היומי

הממוצע במשק, לפי משלח יד

1990 - 1978

אחוז מהשכר היומי הממוצע במשק							מחירים שוטפים ¹	שנה
עובדות בתעשייה	עובדות בחקלאות	עובדות כשרותים	זבניות	וסוכנות למכירות	פקידות ומנהלות	אקדמאיות ומורות		
סך הכל								
40.3	27.7	40.5	32.8	48.9	52.8	46.1	11	1978
37.7	32.1	41.9	29.4	46.8	51.6	45.4	22	1979
35.1	35.6	40.7	26.8	46.9	51.3	45.7	54	1980
37.5	34.3	41.4	30.0	47.7	52.5	46.1	125	1981
33.1	31.0	37.7	28.1	45.3	49.0	43.2	273	1982
32.2	26.0	35.4	29.1	42.9	46.4	40.8	676	1983
29.9	21.8	32.8	25.0	39.6	43.7	37.8	3,396	1984
32.9	29.0	35.1	28.2	43.2	47.2	41.2	10,650	1985
33.8	33.7	36.5	32.1	44.8	46.2	42.3	16.0	1986
36.1	38.3	37.9	35.1	44.6	45.6	42.8	20.9	1987
36.9	39.2	39.6	36.6	45.8	47.3	44.2	26.3	1988
35.9	36.6	39.3	37.1	46.4	47.7	43.8	30.5	1989
36.2	37.7	39.9	36.8	48.3	49.1	45.7	36.1	1990

(1) ר' הערה 1 בלוח מס. 14.

**לוח מס. 19: דמי לידה כממוצע ליום וכאחוז מהשכר הממוצע
במשק, לפי תקופת האכשרה
1990 - 1978**

אחוז מהשכר היומי הממוצע במשק					מחירים שוטפים ¹	שנה
6 מ-14 ²	15 מ-22	10 מ-18 ²	10 מ-14	סך הכל		
38.9	34.9	30.3	46.3	46.1	11	1978
40.9	32.1	27.2	45.6	45.4	22	1979
31.7	32.2	26.2	45.7	45.7	54	1980
34.0	31.7	26.0	46.5	46.1	125	1981
36.6	29.7	23.7	43.6	43.2	273	1982
32.7	28.2	22.9	41.1	40.8	676	1983
28.1	26.5	20.1	38.1	37.8	3,396	1984
33.8	27.9	21.2	41.6	41.2	10,640	1985
35.2	28.8	19.0	42.6	42.3	16.0	1986
-	31.3	..	43.1	42.8	20.9	1987
29.3	34.7	..	44.5	44.2	26.3	1988
28.5	35.9	..	44.6	43.8	30.5	1989
29.4	34.6	..	46.1	45.7	36.1	1990

(1) ר' הערה 1 בלוח מס. 14.

(2) ר' הערה 2 בלוח מס. 8.

(3) ר' הערה 3 בלוח מס. 8.

לוח מס. 20: דמי לידה בממוצע ליום וכאחוז מהשכר היומי
הממוצע במשק, לפי חלק משרה ובסיס שכר
1990 - 1989

אחוז מהשכר היומי הממוצע במשק					מחירים שוטפים (ש"ח)	חלק משרה
עצמאית	שכר לשעה	שכר יומי	שכר חודשי	סך הכל		
1 9 8 9						
45.4	30.4	30.6	46.2	43.8	30.5	סך הכל
-	35.6	34.0	49.5	47.9	33.4	משרה מלאה
-	24.6	22.8	34.3	32.1	22.4	משרה חלקית
45.5	-	-	25.6	45.4	31.6	עצמאית
1 9 9 0						
49.6	28.9	31.0	48.5	45.7	36.1	סך הכל
-	38.2	36.2	53.4	51.7	40.9	משרה מלאה
-	22.9	23.0	34.7	31.6	25.0	משרה חלקית
49.7	-	-	30.4	49.4	39.1	עצמאית

לוח מס. 21: דמי לידה בממוצע ליולדת
1990 - 1978

דמי לידה בממוצע ליולדת			שנה
אחוז שינוי לעומת שנה קודמת (מחירי 1985)	מחירי 1985 (ש"ח)	מחירים שוטפים ¹	
..	940.0	944	1978
2.2	961.1	1,884	1979
2.0	980.6	4,491	1980
11.2	1,090.2	10,490	1981
-4.1	1,046.0	22,850	1982
-9.6	945.7	56,567	1983
-0.5	941.1	284,041	1984
-5.5	889.8	889,770	1985
14.5	1,019.0	1,327	1986
8.4	1,105.0	1,697	1987
7.6	1,188.6	2,143.6	1988
-2.0	1,165.4	2,503.0	1989
-1.8	1,144.6	2,892.3	1990

(1) ר' הערה 1 בלוח מס. 14

לוח מס. 22: היקף תשלומי המוסד לדמי לידה

1990 - 1978

תשלומי דמי לידה				שנה
אחוז שינוי לעומת שנה קודמת (מחירי 1985)	אחוז ככלל תשלומי הענף	מחירי 1985 (אלפי ש"ח)	מחירים שוטפים	
..		33.9	34	1978
10.0		37.2	73	1979
39.1	0.3	37.3	171	1980
34.9	6.3	39.7	382	1981
36.4	3.1	40.9	894	1982
37.3	-0.9	40.6	2,426	1983
37.5	-5.1	40.0	12,084	1984
36.7	-5.1	38.0	38,000	1985
38.8	15.8	44.0	57.3	1986
39.2	10.9	48.8	74.5	1987
38.0	10.0	53.7	96.8	1988
35.4	-1.5	52.9	113.6	1989
30.5	0.4	53.1	134.3	1990

(1) בשנים 1978 - 1985, הסכומים הם במליוני שקלים, מ-1986 הסכומים הם במליוני שקלים חדשים.

חלק ב'

גמלה לשמירת הריון

לאה ענבר

מ ב א

גמלה לשמירת הריון שהופעלה לראשונה עפ"י חוק שנכנס לתוקפו במרץ 1991 משולמת לאשה עובדת שנאלצת להפסיק את עבודתה בזמן ההריון עקב סיכון רפואי הנובע מההריון (לה או לעובר). מטרת הגמלה לפצות את האשה על אובדן שכרה בזמן שהיא בשמירת הריון.

הגמלה משולמת לתושבת ישראל, עובדת שכירה או עצמאית שנשתלמו בעדה דמי כיטוח עבור 6 חודשים לפחות מתוך 14 חודשים שקדמו ליום הפסקת העבודה עקב שמירת ההריון.

זכאית לגמלה מי שהיתה בשמירת הריון 30 ימים רצופים לפחות. הגמלה משולמת גם בעד כל תקופה נוספת בה היתה האשה בשמירת ההריון, אשר נמשכה לפחות 14 ימים רצופים.

נקבע כי שיעור הגמלה יהיה הסכום הנמוך מבין הסכומים:

1. 25% מהשכר הממוצע במשק.
2. שכרה של אשה החייב בדמי כיטוח ברבע השנה שקדם להפסקת העבודה עקב שמירת הריון.

על פי החוק מתן הגמלה מותנה באי קבלת תשלום בגין שמירת ההריון מגוף אחר, כגון בגין הסכם עבודה כלשהו.

מוצג להלן דו"ח ראשוני אודות נשים שהתחילו וסיימו לקבל את הגמלה לשמירת הריון בין מרס 1991 לאוקטובר 1991 (להלן התקופה הנדונה). הנתונים לדו"ח הופקו מטופס "תביעה לגמלה לשמירת הריון" הכולל פרטים אישיים על מגישת התביעה, פרטים המתייחסים לקבלת גמלאות מהמוסד ודיווח של המעסיק על משך העסקת האשה ותנאי שכרה. לאיסוף מידע על מצבה הרפואי של האשה נעשה שימוש בגליון הרפואי שמולא עבורה במהלך הטיפול בה על ידי רופא מומחה למחלות נשים ולידה. הגליון מוגש עם הגשת התביעה לגמלה.

התכונות הדמוגרפיות של הנשים

490 נשים קיבלו את הגמלה בתקופה הנדונה. גילן הממוצע של הנשים היה 30.2 שנה, מעט גבוה מהגיל הממוצע של כלל היולדות (28 שנה)¹, כאשר 20% היו עד גיל 25, 37% בנות 26-30, 40% היו בנות 31-40, ומיעוטן בנות למעלה מ-40. כצפוי רובן היו נשואות (98%), ויתרן גרושות או רוקות. מרבית הנשים נולדו בארץ (83%), זאת בהשוואה ל-74% בקרב כלל היולדות, 15% היו ממוצא מערבי, ילידות אירופה-אמריקה. מיעוטן היו ממוצא מזרחי. מקרב מי שלא נולדו בארץ כרבע עלו לארץ במהלך שנות ה-80. כרבע מהנשים התגוררו בערים הגדולות - ת"א, חפה, נאר שבע וירושלים. מרבית הנשים התגוררו בערים אחרות, בודדות היו בנות קיבוצים ומושבים. יש להניח שפיזור גיאוגרפי זה משקף את העובדה, שבערים הגדולות רכות יותר הנשים אשר אינן נזקקות לגמלה מאחר שהן מכוסות לענין זה בהסכם העבודה החל עליהן.

תנאי הזכאות לקבלת הגמלה

כאמור, על האשה לצבור תקופת אכשרה של 6 חודשי עבודה מתוך 14 חודשים שקדמו ליום הפסקת העבודה עקב שמירת ההריון. מהנתונים עולה שבממוצע הנשים עבדו 33 חודשים לפני הפסקת העבודה, היינו כ-3 שנים בממוצע. לבודדות היתה תקופת אכשרה קטנה מ-6 חודשים. אלה עבדו כנראה אצל מעביד אחר-קודם. בטופס התביעה מופיע רק המעביד האחרון (זה שנתוניו בתיק).

כחינת התפלגות ימי הזכאות לקבלת הגמלה העלתה ש-43% מתוך הנשים היו זכאיות לתקופה של עד 50 ימים, 38% היו זכאיות ל-51 - 100 ימים והיתר ל-101 ימים ומעלה. ובממוצע היו הנשים זכאיות ל-69.3 ימים. הקשר בין משך הזכאות לגמלה לבין גיל האשה הוא מובהק ($X^2=15.3$ $P=.02$), היינו ככל שהנשים היו צעירות יותר זכאותן לגמלה היתה קצרה. כך מקרב הצעירות ביותר היה שיעור גדול יותר של נשים שהיו זכאיות עד ל-50 ימים ואילו בקרב בנות השלושים והארבעים שיעור זה היה נמוך יותר (52% לעומת 40% ו-42%, בהתאמה).

(1) מקור: שנתון סטטיסטי לישראל 1991, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לרוב המכריע של הנשים (96%) שיעור הגמלה נקבע לפי 25% מהשכר הממוצע במשק, היינו הן השתכרו כמוכן יותר מכך כשעבדו. נציין שהשכר התודשי הממוצע של הנשים ב-3 תודשים שקדמו להפסקת העבודה היה 1,372 ש"ח. סכום הגמלה הממוצעת עבור כל תקופת זכאותן, (כאמור 69 ימים בממוצע), עמד על 1,390 ש"ח, היינו בעבור כל יום זכאות כ-20 ש"ח בממוצע.

מהנתונים עולה ש-29% מהנשים לא קיבלו כל תשלום מגוף אחר, בגין הסכם עבודה שחל עליהן. 6% אחוז קיבלו תשלום מהמעביד. כנראה עבור חלק מתקופת שמירת ההריון ולאחר מכן - שלם המוסד. לגבי כשני שלישים מהנשים לא היה מידע בשאלה זו וכנראה אף הן לא קיבלו תשלום מהמעביד. ממצאים אלה מקבלים אישור מהנתונים שהתקבלו מהמעבידים. נמצא קשר בין דיווחיהם לדיווחי הנשים, לפיו מרבית הנשים לא קיבלו כל תשלום בגין שמירת ההריון מכל גוף אחר.

עוד ראוי להדגיש ש-16% מהנשים קיבלו כשנתיים שקדמו להגשת התביעה לגמלה הנדונה גמלאות אחרות מהמוסד. בעיקר: דמי לידה ודמי אבטלה.

עיסוקי הנשים ופרטים על המעסיקים

העיסוק המרכזי של הנשים היה במקצועות מענף הפקידות (37%). כצפוי היו נשים (20%) שעבדו במקצועות נשיים מובהקים כגננות ואחיות. 18% עבדו בשירותים אישיים כטכחיות, מטפלות וקוסמטיקאיות. 11% עבדו במכירות והיתר - בעיסוקים שונים ומגוונים. 87% מהנשים הועסקו כשכירות, 5% עבדו במסגרות עצמאיות שונות, והיתר כאמור היו בנות מושבים או קיבוצים.

נמצא שמשך הזכאות לגמלה היה קשור למשלח היד ($P=0.003$, $X^2=58.1$). ניתן להכחין במגמה לפיה למי שהועסקו בענף הפקידות נקבעה זכאות קצרה יותר מאשר לעובדות בשירותים ועובדות במכירה. כך לדוגמא נמצא כי שיעור הנשים שעסקו במקצועות מענף הפקידות ירד ככל שמספר ימי הזכאות עלה, מ-45% ל-23%, לעומת זאת חלקן של הנשים שעבדו במכירות או בשירותים גדל ככל שמספר ימי הזכאות היה גבוה יותר. נראה כי נשים שעיסוקן היה כרוך במאמץ פיסי נזקקו יותר לשמירת הריון מאשר נשים שעבודתן נשאה אופי "פקידותי" יותר.

65% מהנשים עבדו במסגרת פרטית, במפעלים שונים או כמשרדים (כמשרד לעריכת דין, ראית חשבון וכו') או בשירותים (מסעדה, מספרה, משק בית וכו'). 35% עבדו במסגרת ציבורית-ממשלתית. מנתון זה אפשר להסיק שאכן קבוצת הנשים, אשר עבדה במסגרת פרטית היתה הנזקקת ביותר לגמלה. נזקקות לשמירת הריון מהמגזר הציבורי לרוב כאמור מכוסות על ידי ביטוח מחלה. ניתן אם כן ללמוד שהשיוך למגזר התעסוקתי משפיע על עצם הנזקקות.

הלוח להלן מורה על הכדלים במשך הזכאות לגמלה בין נשים שעבדו במסגרת פרטית לבין אלה במגזר הציבורי.

לוח מס. 1: מקבלות גמלה לשמירת הריון, לפי משך זכאות ולפי סוג מעביד (אחוזים)

סוג המעביד		סך הכל	משך הזכאות
ציבורי	פרטי		
144	266	410	סך הכל
35.1	64.9	100.0	
100.0	100.0		
40.3	42.9	172	עד 50 ימים
45.1	34.6	157	51 - 100 ימים
14.6	22.6	81	101 ימים ויותר

מקרב אלה שעבדו במסגרת פרטית נמצאו יותר נשים שהיו זכאיות הן לתקופת זכאות קצרה (עד 50 ימים) והן לתקופת הזכאות הארוכה (101 ימים ויותר) מאשר בין אלה שעבדו במסגרת הציבורית (43% לעומת 40% ו-23% לעומת 15%, בהתאמה).

המצב הרפואי של הנשים

קביעת הזכאות לגמלה נעשית על ידי פקיד תביעות. קביעת הצורך בשמירת הריון נעשית עפ"י קביעתו של רופא מומחה למחלות נשים ולידה המאשר כי האשה היתה בשמירת הריון 30 ימים רצופים לפחות. בהתאם לכך עבור 82% מהנשים שקבלו את הגמלה נקבעה הזכאות על סמך אישורים רפואיים שנתנו על ידי מומחה. לגבי 17% מהן נקבעה הזכאות לגמלה על סמך אישורים רפואיים עליהם היה חתום רופא שאינו מומחה למחלות נשים ולידה, כאשר אישורים אלה התבססו על סיכומי מחלה מבי"ח, על דיווח ממרפאות לנשים בהריון נסיכון גבוה וכדומה. רופא שאינו מומחה עובד בבית חולים תחת פקוחו של רופא מומחה. ככל מקרה אשור התביעה במקרים אלה מועבר לראש הייעוץ הרפואי במוסד.

הרופא מתבקש לנמק מדוע הוא ממליץ על שמירת הריון. בנימוקיו הוא מציין את גורמי הסיכון שהביאו להחלטתו. מניתוח הממצאים הרפואיים והנימוקים המונחים בבסיס החלטתו של הרופא בשאלת הפסקת עבודתה של האשה עולה כי:

לכ-1/3 מהנשים ההריון הנוכחי היה הריונן הראשון, ל-19% - הריון שני, ל-21% - הריון שלישי, ל-12% הריון רביעי וליתר (15%) היו 5 הריונות ויותר.

30% מהנשים דווחו על הפלות קודמות: למחציתן - היתה הפלה אחת, לרבע - שתי הפלות, וליתר - מעל שתי הפלות.

גיל האשה נחשב לאחד הגורמים המסכנים את הריונה. ככל שעולה גילה כך עולה מספר הפסקות ההריון שעברה (הן באופן טבעי והן באופן יזום), כפי שעולה מהלוח להלן.

לוח מס. 2: מקבלות גמלה לשמירת הריון, לפי מספר הפלות טבעיות
ולפי גיל (אחוזים)

מספר הפלות טבעיות				סך הכל	גיל
3 הפלות ויותר	2 הפלות	הפלה אחת	אין הפלות		
5.8	8.5	15.3	70.4	398	סך הכל
8.4	4.8	9.6	77.1	100.0	עד 25
1.4	8.9	18.5	71.2	100.0	26 - 30
7.6	9.6	14.6	68.2	100.0	31 - 40
16.7	16.7	25.0	41.7	100.0	+41

ומהלוח הבא ניתן ללמוד כי ככל שעולה מספר ההפלות, נוטה הרופא לאשר תקופה ארוכה יותר של הפסקת עבודה ושמירת הריון.

לוח מס. 3: נשים מקבלות גמלה לשמירת הריון, לפי מספר הפלות טבעיות
ולפי משך הזכאות לגמלה (אחוזים)

משך הזכאות (כימים)			סך הכל	מספר הפלות
+ 101	100 - 51	עד 50		
18.2	37.1	44.7	369	סך הכל
13.9	40.1	46.0	100.0	היעדר הפלות
22.2	33.3	44.4	100.0	הפלה אחת
30.3	27.3	42.4	100.0	שתי הפלות
39.1	26.1	34.8	100.0	שלוש הפלות ויותר

כך נשים שלא היתה להן כל הפלה נזקקו לשמירת הריון קצרה (46%). לעומת זאת נשים שהיו להן 3 הפלות ויותר נזקקו לשמירת הריון ממושכת יותר דהיינו (למעלה מ-100 ימים) (39%), אם כי נציין שאלה היו כוודדות - מנו 9 נשים. וככלל ניתן להבחין במגמת ירידה בשיעורי הנשים שהיו זכאיות לגמלה לתקופה קצרה יותר ככל שהיו להן יותר הפלות ובמקביל לעליה בשיעורי הנשים שהיו זכאיות לגמלה לתקופה ארוכה יותר ככל שהיו להן יותר הפלות (מ-46% ל-35% ומ-14% ל-39%, בהתאמה).

ניתן לחלק את הסיבות הרפואיות לשמירת הריון ל-9 קבוצות עיקריות.

הסיבה השכיחה ביותר לשמירת הריון (40%) היתה עקב בעיות ברחם (כגון צלקת, ברחם, עקב ניתוח קיסרי קודם, תפירת צואר הרחם וכדומה).

הסיבות הפחות שכיחות לשמירת הריון היו:

1. סיבה זמנית הקשורה להריון הנוכחי בלבד כמו הקאות וחולשה (24%).
2. סיבה עוברית, כגון הריון מרובה עוברים (10%).
3. עבר מיילדותי כושל, כגון טיפולי פוריות והפלות חוזרות (10%).
4. סיבה אמהית כרונית כמחלות לב וסכרת (8%).
5. סיבה שלייתית בעיקר בשליש האחרון של ההריון, כהיפרדות מוקדמת של השלייה, שליית פתח וכדומה (6%).

ליתר הנשים היו סיבות אחרות לשמירת הריון.

נמצא קשר מובהק בין הסיבות לשמירת הריון למשך תקופת הפסקת העבודה ($X^2=34.5$ $P=.005$). עולה מהלוח להלן כי נשים שהסיבות לשמירת הריון היו נעוצות בהריון עצמו כגון: הקאות וחולשות (בעיקר בשליש הראשון להריון) נזקקו לרוב (53%) לשמירת הריון קצרה יותר. נשים שהסיבה לשמירת הריון היתה סיבה אמהית כרונית, כאמור היו ותשארנה חולות גם לאחר סיום ההריון במחלות כמו לב וסכרת, נשים שההריון התמיר באופן זמני את מצבן נזקקו בעיקר ל-51 - 100 ימים (46%), דהיינו הפסקת

העבודה נמשכה תקופה ארוכה יותר. לנשים שנזקקו לתקופות ארוכות של שמירת הריון היו מספר הפלות בעבר והריונות מרובים ללא וולדות חיים. אלה נזקקו לטיפולי פוריות.

לוח מס. 4: מקבלות גמלה לשמירת הריון, לפי משך הזכאות ולפי סיבה לשמירת הריון (מספרים ואחוזים)

משך הזכאות (כימים)			סך הכל		סיבה לשמירת הריון
101 ויותר	51-100	עד 50	אחוזים	מספרים	
19.3	38.0	42.7	100.0	339	סך הכל
15.1	45.5	39.4	100.0	33	אמהית כרונית
11.8	35.3	52.9	100.0	102	קשורה להריון
17.8	35.6	46.7	100.0	45	עוברית
32.1	42.9	25.0	100.0	28	שלייתית
16.8	40.2	43.0	100.0	179	רחמית
43.5	30.4	26.1	100.0	46	עבר מיילדותי כושל
--	--	100.0	100.0	2	שילוב מספר סיבות
25.0	25.0	50.0	100.0	4	לא קשורה להריון באופן ישיר

ס י כ ו ם

יש להדגיש כי כידוע אוכלוסיית הנשים עליהן דווח בדו"ח זה אינה מהוה מדגם מיצג של הנשים שהיו בשמירת הריון, זאת משום שהחוק כאמור קובע כי זכאיות לגמלה זו רק נשים עובדות שאין גוף אחר המכסה את העדרותן מעבודה עקב שמירת הריון, מכאן גם נובע השוני בהתפלגות לפי תכונות העבודה, התכונות הדמוגרפיות, במקומות המגורים וכו' בהשוואה לכלל הנשים העובדות ו/או היולדות. עם זאת היה כמובן ענין רב לאפיין אוכלוסייה זו ובעיקר ללמוד את הסיבות לשמירת הריון.

ניתן להזמין פרסומים במוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון,
שד' ויצמן 13, ירושלים 91909, טל. (02)709579
